

**Udmøntning af principaftale mellem
regeringen og Novo Nordisk Fonden om
naturgenopretning af Danmark**

7. februar 2025

Regeringen og Novo Nordisk Fonden indgik 24. juni 2024 en principaftale om naturgenopretning af Danmark i forlængelse af den grønne trepartsaftale. Siden er der indgået en politisk aftale om implementeringen af Den Grønne Trepert, hvilket har gjort det muligt for regeringen og Novo Nordisk Fonden at formulere denne fælles ramme for, hvordan Novo Nordisk Fondens bidrag forventes udmøntet.

Den Grønne Trepert skal være med til at gøre Danmark til et foregangsland for bæredygtig arealforvaltning, hvor natur og drikkevandsressourcer beskyttes og udvikles til gavn for kommende generationer og som baner vej for en historisk nytænkning af måden, vi forvalter det danske areal på. Det er samtidig visionen, at dette skal ske på en måde, der understøtter en stadig mere bæredygtig, højteknologisk og arealeffektiv landbrugsproduktion, således at Danmark også i fremtiden har et konkurrencedygtigt fødevarerhverv med attraktive erhvervspotentialer og arbejdspladser. Regeringen og Novo Nordisk Fonden har et fælles mål om, at fonden skal bidrage til at gøre visionen til virkelighed.

Novo Nordisk Fonden vil prioritere ti milliarder kroner over de næste ti år til at understøtte konkrete projekter og indsatser, som i særlig grad kan bidrage til arealomlægning, som understøtter natur og biodiversitet til fordel for borgere i hele Danmark. Regeringen og Novo Nordisk Fonden er enige om, at fondens midler kan spille en afgørende rolle på specielt tre områder, henholdsvis 1) arealomlægning, 2) forskning og innovation samt 3) understøttelse af aktører og samfundsengagement.

Arealomlægning

Størsteparten af Novo Nordisk Fondens afsatte midler forventes brugt til arealomlægning og primært til understøttelse af etablering af større sammenhængende naturarealer og skovrejsning.

Novo Nordisk Fonden planlægger ikke at opkøbe og forvalte arealer, men forventer i stedet at medfinansiere arealomlægningsprojekter via etablerede operatører/fonde med de relevante kompetencer og erfaring.

Store arealomlægningsprojekter har typisk en lang både planlægnings- og etableringshorisont. Novo Nordisk Fondens tilgang vil være først at understøtte projekterne, når de er tilstrækkeligt langt i udviklingen lokalt i forhold til konkret realisering og omlægning.

På kortere sigt planlægges det at støtte udarbejdelse af relevante forprojekter til afklaring af effekter - miljøeffekter, klimaeffekter, natureffekter o.a. - med henblik på efterfølgende prioritering af de arealomlægningsprojekter med størst potentiale.

Den politiske aftale om Den Grønne Trepert indeholder et opdateret regulatorisk regime for de danske landbrugsarealer, hvis resultater vil manifestere sig over de kommende år. Novo Nordisk Fondens initiativer på arealomlægningsområdet vil understøtte en ambitiøs naturgenopretning i forlængelse af implementeringen af den politiske aftale.

Det forventes, at ~75 % af fondens afsatte ramme, ~DKK 7,5 milliarder, vil blive allokert til arealomlægningsinitiativer.

Forskning og innovation

Regeringen og Novo Nordisk Fonden har de seneste år øget sin støtte til forskning og innovation af teknologier, der understøtter udviklingen af et bæredygtigt landbrug indenfor de planetære

grænser, herunder bl.a. forbedret udnyttelse af kvælstof, reduktion af drivhusgasudledninger, samt udvikling af plantebaserede fødevarer.

Novo Nordisk Fonden vil styrke og accelerere forsknings- og innovationsindsatsen i relation til en moderne og bæredygtig landbrugsdrift ved videreudvikling/styrkelse af igangværende initiativer og opstart af nye initiativer. Blandt andet forventes indsatser omkring udvikling af nye afgrøder, der kan reducere landbrugets kvælstofaftryk samt kvantificering af biodiversitets- og økosystems-tilstande styrket med henblik på vurdering af naturgenopretningstiltag.

Disse initiativer vil skulle komplementere offentligt finansierede forsknings- og innovationsinitiativer indenfor det samme område fra både dansk og europæisk side, og det vil således være nødvendigt med en tæt koordinering for at sikre synergier og størst mulig effekt.

Det forventes, at ~15 % af fondens afsatte ramme, DKK ~1,5 milliarder, vil blive allokeret til forskning og innovationsprojekter.

Samfundsengagement

Implementeringen af Den Grønne Trepert er en kompleks opgave som vil kræve samarbejde fra en lang række parter. Foruden de umiddelbare aktører - dem der skal indgå i arbejdet om omlægning af arealer om tilhørende forskning og innovation - vil det være ikke bare nødvendigt, men en forudsætning, at lokale interessenter bliver involveret for at sikre lokal forankring.

Civilsamfundsorganisationer, naturforvaltere, lokale myndigheder og andre lokale aktører vil skulle indgå i et tæt samarbejde - og vil kunne have brug for midler til styrkelse af kompetencer og andre lokale initiativer.

Det forventes, at ~5 % af fondens afsatte ramme, DKK ~0,5 milliarder, vil blive allokeret understøttelse af aktører og samfundsengagement.

Governance

Novo Nordisk Fonden har afsat DKK 10 milliarder over 10 år fra 2025 til 2035 med enkelte bevillinger til projekter vedtaget allerede i 2024. Den konkrete udmøntning vil afhænge af hvorledes/hvornår relevante projekter bliver klar til bevilling, og de ti milliarder forventes derfor ikke nødvendigvis at falde ligeligt fordelt igennem perioden.

Udmøntningen af Novo Nordisk Fondens DKK 10 milliarder forventes både at tilfalde offentligt-private projekter samt projekter støttet af fonden alene eller i samarbejde med andre fonde og private aktører.

Regeringen og Novo Nordisk Fonden vil løbende koordinere indsatserne for at sikre bedst mulige resultater for Novo Nordisk Fondens understøttelse af Den Grønne Trepert.

De resterende 5 % af Novo Nordisk Fondens ramme er foreløbig afsat som en buffer og vil blive fordelt afhængig af, hvorledes initiativerne inden for de tre områder udvikler sig. Ligeledes vil den overordnede allokering imellem de tre områder kunne ændre sig over tid.

Tildeling af midler til projekter vil blive behandlet og bevilget efter Novo Nordisk Fondens ordinære bevillingsprocedurer.